

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

רב סרן אדם ויילר ז"ל

בן אונה ומשה-חיים

נולד ביוהנסבורג, דרום אפריקה

בתאריך ה' בתשרי תש"ה, 22/9/1944

התגורר בירושלים

התגייס באוגוסט 1962

שרת בחיל השריון

נפל בעת מילוי תפקידו בשרותו

כ"ד באדר ב' תש"ל, 31/3/1970

נקבר בהר הרצל

אזור: ד חלקה: 1 שורה: 3 קבר: 2

בן 26 בנופלו

קורות חיים

בן משה חיים ואונה. נולד בה' בתשרי תש"ה (22.9.1944) ביוהנסבורג בדרום אפריקה. בבית אביו רכש אדם, עם אחיו ואחותו, את האהבה למורשת היהדות ולציונות בכלל ולארץ ישראל בפרט, ואת הידיעה כי כל בני האדם (כולל הכושים הנרדפים והמופלים לרעה) הם שווים זכויות. הוא למד בבית ספר יסודי ובו בזמן גם בבית הספר העברי שליד בית הכנסת "בית ישראל", בו כיהן אביו כרב ראשי. בגיל שתים-עשרה נסע לראשונה לישראל ועשה ארבעה חודשים בקבוצת אושה. הארץ השאירה עליו רושם רב וכאשר חזר הפציר, יחד עם אחיו ואחותו, בהוריו לעלות לארץ. בטכס הבר מצוה שלו ביוהנסבורג אמר לו אביו כי הוא "מקדיש" אותו לישראל ובאותה שנה עלתה המשפחה לארץ והתיישבה בקבוצת אושה. שנתיים עשו בקיבוץ ואחרי כן עברו לחיפה, אך הקשר עם הקיבוץ לא נותק. האב תרם את הכסף שקיבל כשי פרידה מקהילתו ביוהנסבורג לבניית מועדון

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

נוער על שם אמו. בשנת 1964 עברה המשפחה לירושלים. האב היה משוכנע כי מאבקה של מדינת ישראל הוא בבחינת "מלחמת מצווה" ולכן החליט, לפני עלייתם ארצה, לשלוח את הבנים ללמוד בבתי ספר צבאיים. הבן הבכור גמר את בית הספר לקציני ים בעכו ושירת בחיל הים כסגן מפקד צוללת ואילו אדם הצטרף לפנימיה הצבאית שליד בית הספר הריאלי בחיפה וכמוהו גם אחיו גדעון ובנימין בבוא זמנם. אחיו יוסף שירת כמפקד פלוגה בשריון.

אדם התגייס לצה"ל בסוף אוגוסט 1962 והוצב לחיל השריון. לאחר הטירונות עבר קורס צניחה, קורס קצינים וקורס קציני שריון ונתמנה מפקד מחלקה. הוא היה מצעירי הקצינים ומהבכירים שבהם. כאשר הוחלט על קליטת הפטונים, נבחר אדם לצוות הקצינים שיקים את הגדוד החדש, בזכות הערכתם של מפקדיו, שראו בו: "קצין בעל אישיות המשפיעה בחיוב בחברה, בוגר ברוחו, אחראי בכל השטחים ובעל מרץ ויוזמה". לפי דרישת מפקדת הגיס הועבר אדם להדרכת טירוני שריון והצטיין בגישתו האנושית והחיילית גם יחד אל פקודיו. בשנת 1966 השתחרר מן השירות ויצא ללמוד יחסים בינלאומיים באוניברסיטת סאסקס באנגליה. הפרופסור דוד ויטל, ראש החוג ליחסים בינלאומיים באוניברסיטת בר-אילן, שבפיקוחו למד אדם באנגליה, אמר כי בחריצותו הבלתי רגילה ובהתמדתו פיאר אדם את שם ישראל. בימי הכוננות והמתח של מלחמת ששת הימים עשה אדם מאמצים נואשים לשוב ארצה, ולבסוף הצליח להסתנן למטוס, ללא דרכון וכרטיס. מיד כשהגיע נסע לחפש את גדודו, ואפילו לא טרח לבקר קודם בבית הוריו. הוא השתתף במלחמה והמשיך לשרת כמ"פ בגדוד עוד חודשיים. למרות שהמלחמה יצרה קשר חדש בינו לבין הארץ, ורוב זמנו הקדיש לבקר במשפחות חבריו השכולות, נסע אדם חזרה לאנגליה להמשיך בלימודיו. לחברו הטוב כתב: "... אני שומע מהחבריה שעובדים כל כך קשה במילואים ומשבשים את לימודיהם ואני מתלבט על הדרך, לא של העתיד הרחוק אלא של העתיד הקרוב. האם נהרגים חבריה יום יום?" ובמכתב אחר: "... מה שאני מבקש ממך הוא לכתוב לי, אם וכאשר יראה לך שאנו חוזרים למצב רציני מאוד, על מנת שלא אתפס כאן שוב כשיש ממש מלחמה בארץ. אני לא מאחל לאויב הכי גדול שלי סיוט כזה!" לאחר שתי שנות לימוד באנגליה החליט אדם לשוב ארצה, ללמוד באוניברסיטה העברית בירושלים. שנה למד בה והספיק לסיים את לימודיו בכלכלה ובמדעי המדינה. באותה שנה נתבקש על ידי האלוף ישראל טל לחזור

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

ולשרת בשירות קבע. הוא נענה להצעת מפקדו והוצב כמ"פ טנקים בסיני. ימים רבים בילה עם חבריו שם ומיעט לבוא לביתו. בחופשותיו האחרונות ניכרו בו סימני דאגה ומתיחות. ביום כ"ד באדר ב' תש"ל (31.3.1970), נפל סרן אדם על משמרתו, כאשר פיקד על סיור בגזרה הצפונית של התעלה. הובא למנוחת עולמים בבית הקברות שעל הר הרצל בירושלים. הוא הועלה לדרגת רס"ן לאחר נפילתו, כי כבר שרת בתקן רב-סרן בתקופה האחרונה.

ליד הקבר הספיד אותו האלוף שלמה להט ואמר: "לצה"ל ולי אבד מפקד ואדם שצפן בתוכו עתיד... אדם נמנה עם קומץ הקצינים הראשונים, שהעניקו לנו את ההיכרות והידע של טנק הפטון. אני זוכר את דרך הדרכתו המסודרת והקנאות לדיוק ואת המסירות שאפיינו את עבודתו. אני משוכנע שבכך חסך חיי רבים מחניכיו. הוא חזר אלינו לפני מספר חודשים והסביר לי שביקש להצטרף אלינו, כי לדעתו השירות בסיני הוא השירות הנעלה והנאמן ביותר שניתן לשרת כיום את עם ישראל. שמחתי על הצטרפותו אלינו ואמרתי שלא תמיד מצטרפים אלינו הטובים ביותר. הוא היה אחד מאלה ועל כך גדלה שמחתי. מפקדו בגדוד ביקש מאדם לא לצאת לסיור זה - סיורו האחרון. אולם שלימותו המוסרית לא אפשרה לו להסכים שמישהו מפקודיו יסתכן בסכנה אשר הוא עדיין לא הסתכן בה וכך נפל".

להנצחת שמו יש מספר מפעלי הנצחה: מלגה שנקבעה לצמיתות הניתנת מדי שבע שנים ע"י איגוד הנשים של הקהילה הפרוגרסיבית המאוחדת ביוהנסבורג לילד כושי הלומד בבית הספר ע"ש מ.ח. ויילר בונגלו הנושא את שמו שנתרם על ידי איגוד הגברים של הקהילה הני"ל למחנה נופש לילדים מעוטי יכולת במחוז נטל בדרום אפריקה; מיניבוס מיח"א להסעת ילדים חירשים-אלמים, שנתרם על ידי הסבתא, לאה גלמן מבולאבאיו שברודזיה; מרכז נופש ביער ירושלים ומגרש משחקים שהוקם על ידי קק"ל בכספי תרומות של ידידי המשפחה ברחבי העולם; מילגה לשנה אחת לישראלי שלומד בפאריס על ידי "כל ישראל חברים"; לוחית על שמו שנקבעה במושב הזקנים ביוהנסבורג; לוחית שנקבעה בבית הספר היומי היהודי "כרמל" בבולאבאיו (רודזיה) בתרומת הסבתא לאה גלמן; לוחית זכרון שנקבעה בטמפל "בית אל" שבלונג איילנד, אשר הוקם על ידי הרב סנדראו, וכן בבית הכנסת "בית אמת" בשיקגו; קרן "בר-מצוה" בבית

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

הכנסת "מבקשי דרך" בירושלים, לשם קניית ספר לכל מי שיגיע למצוות; קרן עזרה מטעם בית הכנסת הנ"ל, הנותנת מענקים כספיים לילדים מעוטי יכולת בבית הספר התיכון המקיף ע"ש דנמרק בירושלים. מדי שנה ביום השריון נערך טכס חלוקת המענקים למסיימי כיתות ח'-י"ב; גן של מאה עצים ותעודת הרשמה ב"ספר הזהב" של הקק"ל נתרם על ידי ועדת הקק"ל בקליבלנד שבארה"ב; מלגה לצמיתות מטעם האיגוד הארצי של נשי בתי הכנסת הפרוגרסיביים בדרום אפריקה, בבית הספר התיכון ליאו-בק בחיפה, ניתנת בכל שנה לתלמיד נבחר; מלגה מלאה לצמיתות בבית הספר לקציני ים בעכו, נתרמה על ידי אגודת ידידי החבל הימי בדרום אפריקה; פרס מחקר על שמו באוניברסיטת סאסקס באנגליה, נתרם על ידי משפחתו; "נוה אדם", השם אותו נתנו בני המשפחה לבית מגוריהם באבו-טור; חוג לגמרא על שמו, המתכנס פעם בשבוע בבית "עתיד" של התנועה הקונסרבטיבית בירושלים; כן נתפרסמו מאמרי הערכה לזכרו בעיתונים רבים בארץ ובחו"ל.

אחרי שנהרג אחיו רס"ן גדעון בבלימת האויב במלחמת יום הכיפורים הוקמו מפעלים הנושאים את שם שניהם בצוותא כגון: גן אדם וגדעון ויילר באילת, המהווה שטח נופש ומגרש משחקים; הרצאות עונג שבת של פרופסורים במדעי היהדות ו"היברו יוניון קולג'" בירושלים - שניהם הוקמו על ידי האב; חדר עיון על שם שניהם בבית הספר דנמרק; פרס שנתי לשני תלמידים בפנימייה הצבאית על הצטיינותם בלימודי המזרח, נוסד על ידי חברי מרכז הרבנים המתקדמים בארה"ב; מדור לספרי "שאלות ותשובות" נמצא בישיבת "נתיב מאיר" בירושלים, נתרם על ידי אלמוני.

קרן על שם אדם וגדעון ויילר זק"ל

רב סרן אדם זק"ל נולד ב-22.9.1944, רב סרן גדעון זק"ל נולד ב-9.5.1950 גדלו בתנאי רווחה ביוהנסבורג דרום אפריקה.

הרב משה חיים ויילר שהיה מייסדה ורבה הראשי של הקהילה היהודית הפרוגרסיבית בדרום אפריקה, האם אונה לבית גלמן, משפחה אשר מוצאה מאנגליה, ושלרגל עסקיה פעלה שנים רבות בקונגו הבלגית (כיום זאיר) בדרום אפריקה וברודזיה (כיום זימבבה).

בכדי לקשור את הילדים לארץ נשלח הבן הבכור דניאל לקבוץ אושה למספר חודשים ולאחריו אדם הבן השני.

אדם בילה בקבוץ אושה ארבעה חודשים. קשר קשרים אמיצים ומשחזר לדרום אפריקה ביחד עם אחיו ואחותו האיץ בהוריו לעלות לישראל. הוא עלה ארצה לבד, שבוע לאחר הבר-מצוה. לפני עלייתו ארצה תכנן האב להיות נאה מקיים והיות והאמין שמאבק עם ישראל במדינת ישראל הוא במסגרת מלחמת מצוה החליט שילדיו יקבלו חינוך בפנימיות צבאיות.

אדם סיים את הפנימיה הצבאית בבית"ס הראלי. התגייס לצה"ל לחיל השריון והוסמך כמפקד טנק בדצמבר 1962. ב-1963 סיים קורס קציני שריון. הדריך כשנה בקורס קציני שריון ונשלח לחו"ל לקלוט את "טנק הפטון". בשובו ארצה עזר להקים את גדוד הפטונים הראשון ונמנה על שורותיו עד לשחרורו ב-1966.

לאחר שחרורו נסע לאנגליה ללימודים ולמד יחסים בין לאומיים באוניברסיטת Sussex. בימי הכוננות ערב מלחמת ששת הימים הפסיק לימודיו. פרץ לתוך מטוס אל-על בלי כרטיס ודרכון והצליח להגיע ארצה ולהשתתף במלחמה.

לאחר המלחמה שירת חדשיים במילואים כסרן ושב לאנגליה לשנת לימודים נוספת. שב ארצה וסיים את לימודי ה-ב.א. באוניברסיטה העברית בכלכלה ומדעי המדינה. בזמן לימודיו התגייס לצה"ל לצבא הקבע, ירד לסיני לתעלה ושם מצא את מותו והוא בן 25 בלבד.

יהי זכרו ברוך.

An offering to Israel

Dan Izenberg

OVER 30 years ago, on the day his son Adam celebrated his bar mitzva, Rabbi Moses Cyrus Weiler, the founder of the Reform movement in South Africa, told his congregation that he was offering the boy to Israel. Soon afterwards, Adam left the pampered life of Johannesburg to study at the Military Academy in Haifa. In 1970, at the age of 25, he was killed on the Suez Canal, a casualty of the War of Attrition. Three years later, Gideon Weiler, the third of Rabbi Weiler's six children, died in a ferocious tank battle on the Golan Heights on the third day of the Yom Kippur War.

Two of Weiler's sons, Daniel and Joseph, are officers in the army reserves; the youngest son, Benjamin, holds the rank of sergeant. Weiler's daughter, Arnona, served in the Air Force.

Today, the 82-year-old rabbi and his wife, Una, live in a home in Abu Tor named Neve Adam after their son. Unframed pictures of their children, both of whom were majors in the regular army, hang on the wall, each adorned with a *kippa* and the black beret of the armoured corps to which they belonged.

The *kippa* and the beret, representing spiritual faith and temporal might, were mutually exclusive for so many centuries of Jewish history. Today, they are the underpinnings of Rabbi Weiler's faith and the source of his consolation.

His faith is a simple one. The Jewish nation and its teachings must live, he believes. After the Holocaust, Jewish sovereignty is the only guarantee of national survival. Sovereignty, however, is not sufficient. In order to survive, the Jewish state must be strong; for that, you need soldiers.

"I always believed in practising what I preach," Weiler told *The Jerusalem Post* on the eve of Memorial Day. "Therefore, I felt that all my children had to receive a military education and serve in the Israel Defence Forces."

The existence of the state has forced Jews to change their aptitudes and skills, said Weiler. "When my father was called up to the Latvian army, he pretended to be deaf and dumb to escape military service. When I was undergoing military training at the University of Delaware, my officers released me because I was so inept. But Israel requires something different."

Weiler, a patriarchal and strong-willed man with uncompromising idealism and unyielding convictions, is used to having his way. In the 1920s, as a young rabbinical student at Hebrew Union College in Cincinnati, he fought against the deep-rooted anti-Zionist tendencies of the Reform movement. As the first Reform rabbi in South Africa, he withstood physical threats from anti-Reform activists to establish a flourishing congregation. Even today, the octogenarian walks to the Mevakshei Derech synagogue in the neighbourhood of San Simon every Shabbat, winter and summer, a 45-minute hike each way.

His strong character apparently rubbed off on his children. At the outbreak of the Six Day War, Adam, who was then studying at Sussex University in England, fought his way aboard a plane bound for Israel and joined his combat unit without even managing to tell his parents he had returned. After the war, Gen. Yisrael Tal, the founder of the Armoured Corps, persuaded him to remain in Israel and return to the army.

Adam was killed in an artillery exchange on the Suez Canal four days before his brother Benjamin's bar mitzva.

"He and Benjamin were very close," said Weiler. "Benjamin's Tora portion included Chapter 1, verse 2 of Leviticus which begins: 'When any man (*adam*) of you bringeth a sacrifice to the Lord.' In a sermon devised at the last moment, Benja-

min interpreted the sentence as referring to his brother who had sacrificed himself in the defence of his country."

Three years later, Gideon, then 23, was rushed to the Golan Heights from a rear base a day before the outbreak of the Yom Kippur War. He participated in the battle aimed at holding back the Syrians who had poured over the ceasefire line on Saturday, October 6. By Monday, Syrian tanks outnumbered the Israeli armour 10 to one. Gideon was dispatched to ascertain the fate of several tanks in a neighbouring unit. On the way, his vehicle sustained two direct bazooka hits and he was killed. A day later, Israeli reservists blocked the enemy assault and pushed the Syrians back beyond their own lines.

IN THE EULOGY he delivered for his son a few days later, Rabbi Weiler quoted from the Book of Judges: "And the angel of the Lord appeared unto him, and said unto him, 'The Lord is with thee, thou mighty man of valour.' And Gideon said unto him: 'O my Lord, if the Lord be with us, why then is all this befallen us? And where are all His wondrous works which our fathers told us of, saying: Did not the Lord bring us up from Egypt? But now the Lord hath cast us off, and delivered us into the hand of Midian.' And the Lord turned towards him, and said: 'Go in this thy might, and save Israel.'"

Gideon died eight months after his marriage. His wife was pregnant with their daughter, Gal.

Weiler said that according to the Bible, men who are betrothed or married less than a year do not have to go to war. But the Mishna explains that these exemptions refer only to *milhemet r'shut*, a war of choice or expansion. In *milhemet mitzva*, a war of self-defence, everyone must fight. And the Yom Kippur War was a *milhemet mitzva*.

For that very reason, Weiler rails against

the ultra-Orthodox who do not send their children to the army.

"I wouldn't be able to sleep at night if I were a yeshiva student and heard that my neighbour had fallen in battle," he asserted. "I would feel guilty that I was alive and not taking part in the defence of the homeland."

For the same reason, he extols the *yeshivot hesder*, where the students alternate between yeshiva study and army service.

"For me, the answer to the Holocaust is a strong Israel," he added. "We saw that the other day [when a Palestinian stabbed two Israelis to death and wounded three others in downtown Jerusalem]. I'm not a militarist or a racist, but we can't take any chances."

THE KEY to maintaining a strong Israel is the unity of the nation, according to Weiler. That, too, is what makes it possible to sustain the personal loss. And here, for the first time, a note of dissatisfaction creeps into his words.

"We must look upon ourselves as an extended family and turn the saying 'all of Israel is responsible for one another' into living fact; we must put an end to the hatred that is rampant in some quarters."

The death of his sons has not embittered Weiler or turned him into an Arab-hater. But it has strengthened his belief that Israel must be strong.

"I still maintain my strong faith in Jewish universalism," he said in the eulogy to Gideon. "My Judaism still follows the teaching of the prophets and sages of Israel which encompass the universe. I still believe in justice and righteousness as the great ideals of the Jewish people. Every Jew must love God, the Jewish people, and every human being - regardless of race, colour, or creed. But this is not in conflict with our dedication to the State of Israel, the greatest experiment in Jewish life in the last 2,000 years."

Rabbi Weiler and Yossi Ben-Hanan, armoured corps commander at the memorial service for the Weiler sons at Mount Herzl on Sunday. (Inset) Adam (l) and Gideon Weiler. (Eyal Greif / Media)